

MF-120

November-2016

M.Com., Sem.-III

503 : Management Control System

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

- સૂચના : (1) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.
(2) જમણી બાજુ દર્શાવેલ આંકડાઓ દરેક પ્રશ્નનાં ગુણ દર્શાવે છે.

1. (અ) અનૌપચારિક અંકુશ સિસ્ટમની પેટાપ્રણાલીઓ સમજાવો.

7

અથવા

સંચાલકીય અંકુશ સિસ્ટમનું સંસ્થાકીય (વ્યવસ્થા માળખું) સંદર્ભ સમજાવો.

4

(બ) ટૂંકમાં જવાબ લખો. (ગમે તે બે)

(i) સંચાલન અંકુશ સિસ્ટમનો હેતુ જણાવો.

(ii) સંચાલન અંકુશની પ્રકૃતિ જણાવો.

(iii) કાર્ય અંકુશ અને સંચાલન અંકુશ સિસ્ટમ વચ્ચેનો તફાવત જણાવો.

(ક) વ્યાખ્યા લખો :

3

(i) વ્યૂહરચના

(ii) સંચાલન અંકુશ

(iii) નિયમો

2. (અ) માહિતી ટેકનોલોજીની અંકુશ સિસ્ટમ પર અસરની ચર્ચા કરો.

7

અથવા

સંચાલન અંકુશ ડિઝાઇન (રૂપરેખા) તૈયાર કરતી વખતે ઉદ્ભવતા મુદ્દાઓ સમજાવો.

4

(બ) ટૂંકમાં જવાબ લખો. (ગમે તે બે)

(i) સાઈબરનેકટિક સિસ્ટમનાં લક્ષણો જણાવો.

(ii) સંચાલન અંકુશ ડિઝાઇનને અસર કરતાં પરિબળો જણાવો.

(iii) સાઈબરનેકટિકનો વિવિધ ક્ષેત્રોમાં ઉપયોગ (અમલ) જણાવો.

(ક) ટૂંકમાં જવાબ લખો.

3

(i) સાઈબરનેકટિકની વ્યાખ્યા લખો.

(ii) હકીકતલક્ષી ધારણાઓ એટલે શું ?

(iii) સંસ્કૃતિ એટલે શું ?

3. (અ) કામગીરી માપવા માટેનાં સિસ્ટમનું ડિઝાઈનનું માળખું સમજાવો.

અથવા

સંચાલકીય શૈલી સંચાલન અંકુશ સિસ્ટમની ડિઝાઈન (રૂપરેખા)ને કેવી રીતે અસર કરે છે ?

(બ) ટૂંકમાં જવાબ લખો. (ગમે તે બે)

(i) ખાતરીવાળી ગુણવત્તા એટલે શું ?

(ii) સંચાલન શૈલીને અસર કરતાં પરિબળો જણાવો.

(iii) સંસ્કૃતિને અસર કરતાં પરિબળો જણાવો.

(ક) તફાવત જણાવો.

(i) વ્યક્તિગત અંકુશ અને અવ્યક્તિગત અંકુશ.

(ii) ચુસ્ત અંકુશ અને છૂટક અંકુશ.

(iii) જટિલ સફળતા પરિબળો અને વ્યૂહાત્મક અનિશ્ચિતતા.

4. (અ) બહુરાષ્ટ્રીય એકમોની ત્રણ ખાસ સમસ્યાઓ સમજાવો.

અથવા

બિન-નફાકારક સંસ્થાઓની સંચાલન અંકુશ સિસ્ટમ સમજાવો.

(બ) ટૂંકમાં જવાબ લખો. (ગમે તે બે)

(i) સેવા એકમોનાં લક્ષણો જણાવો.

(ii) બિન-નફાકારક સંસ્થાઓના લક્ષણો જણાવો.

(iii) બહુરાષ્ટ્રીય એકમોએ ટ્રાન્સફર ભાવ નક્કી કરતી વખતે ક્યાં પરિબળો ધ્યાનમાં લેવા જોઈએ ?

(ક) એક-બે લીટીમાં જવાબ લખો.

(i) બિન-નફાકારક સંસ્થાઓની વ્યાખ્યા આપો.

(ii) યોગદાન મૂડીનાં બે મુખ્ય વર્ગો જણાવો.

(iii) નાણાકીય સેવા એકમો ઉત્પાદન એકમોથી કેવી રીતે જુદા છે ?

5. સાચા વિકલ્પની પસંદગી કરો.

(1) _____ ઉપકરણ કે જે વર્તન બદલે છે જ્યારે _____ આવું કરવાની જરૂરિયાત સૂચવે છે.

- (a) શોધક, નિર્ધારક (b) નિર્ધારક, અસરકારક (પ્રતિસાદ આપનાર)
(c) અસરકારક, નિર્ધારક (d) નિર્ધારક, શોધક

(2) _____ નવી વ્યૂહરચનાઓ નક્કી કરવાની પ્રક્રિયા છે જ્યારે _____ આ વ્યૂહરચનાઓની અમલીકરણની પ્રક્રિયા છે.

- (a) વ્યૂહરચના રચના, સંચાલન અંકુશ
(b) વ્યૂહરચના રચના, કાર્ય અંકુશ
(c) વ્યૂહરચના રચના, પરસ્પર અંકુશ
(d) સંચાલન અંકુશ, વ્યૂહરચના રચના

(3) પરિણામ માપ (ઉદાહરણ : આવક વધારો) _____ સૂચક છે જ્યારે કાર્યશક્તિ માપ (ઉદાહરણ : ચક્ર સમય) _____ સૂચક છે.

- (a) અગ્રણી, હાંસલ (b) હાંસલ, અગ્રણી
(c) આંતરિક, બાહ્ય (d) બાહ્ય, આંતરિક

(4) ગૌણ કંપનીનાં સંચાલકોને _____ અસરો માટે જવાબદારનાં ગણવા જોઈએ પણ _____ અસરો માટે જવાબદાર ગણવા જોઈએ.

- (a) અનુવાદ, આર્થિક (b) અનુવાદ, વ્યવહાર
(c) વ્યવહાર, આર્થિક (d) આર્થિક, વ્યવહાર

(5) _____ અત્યંત વ્યક્તિગત સંસ્કૃતિનું ઉદાહરણ છે જ્યારે _____ અત્યંત સામુદાયિકતાની સંસ્કૃતિનું ઉદાહરણ છે.

- (a) યુનાઈટેડ સ્ટેટ્સ, સાઉદી અરેબિયા
(b) સાઉદી અરેબિયા, યુનાઈટેડ સ્ટેટ્સ
(c) જાપાન, સિંગાપોર
(d) સિંગાપોર, જાપાન

(6) _____ અત્યંત અનિશ્ચિતતા ટાળતી સંસ્કૃતિનું ઉદાહરણ છે જ્યારે _____ સીધી ઓછી અનિશ્ચિતતા ટાળતી સંસ્કૃતિનું ઉદાહરણ છે.

- (a) યુનાઈટેડ સ્ટેટ્સ, સાઉદી અરેબિયા
- (b) સાઉદી અરેબિયા, યુનાઈટેડ સ્ટેટ્સ
- (c) જાપાન, સિંગાપોર
- (d) સિંગાપોર, જાપાન

(7) _____ વ્યૂહરચનાઓનું અમલીકરણનું આધાર છે અને _____ એકમો માટે નવી વ્યૂહરચનાઓ શોધવાનો આધાર છે.

- (a) જટિલ સફળતા પરિબળો, વ્યૂહાત્મક અનિશ્ચિતતા
- (b) પરસ્પર અંકુશ, વ્યૂહરચના
- (c) વ્યૂહાત્મક અનિશ્ચિતતા, જટિલ સફળતા પરિબળો
- (d) મુખ્ય કામગીરી સૂચકો, વ્યૂહાત્મક અનિશ્ચિતતા

Seat No. : _____

MF-120

November-2016

M.Com., Sem.-III

503 : Management Control System

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 700

Instructions : (1) All questions are compulsory.

(2) Figures to the right indicate marks allotted to each question.

1. (A) Explain the subsystems of informal control system. 7

Explain the organization. 4
of managerial control systems.

(B) Answer briefly : (any two) 4

(i) State the purpose of management control system.

(ii) State the nature of management control.

(iii) Distinguish between task control and management control system. 3

(C) Define : 3

(i) Strategy

(ii) Management control

(iii) Rules

2. (A) Discuss the impact of Informational Technology on control systems. 7

OR

Explain the issues in designing management controls. 4

(B) Answer briefly : (any two) 4

(i) State the characteristics of cybernetic system.

(ii) State the factors influencing the design of management control system.

(iii) State the diverse fields in which cybernetic has been applied. 3

(C) Answer in one-two sentences only :

(i) Define Cybernetic.

(ii) What are factual premises ?

(iii) What is culture ?

3. (A) Explain the framework for designing performance measurement system. 7

OR

How does management style influence the design of control system?

(B) Answer briefly : (any two) 4

- (i) What is conformance quality ?
- (ii) State the factors influencing management style.
- (iii) State the factors influencing culture.

(C) Distinguish between : 3

- (i) Personal V/s Impersonal control
- (ii) Tight V/s Loose control
- (iii) Critical success factors and strategic uncertainties

4. (A) Explain the three special problems of multinational organizations. 7

OR

Explain management control system of non-profit organizations.

(B) Answer briefly : (any two) 4

- (i) State the characteristics of service organizations.
- (ii) State the characteristics of non-profit organizations.
- (iii) Which factors should be taken into consideration for calculating the transfer price by multinational corporations.

(C) Answer in one-two lines only : 3

- (i) Define a non-profit organization.
- (ii) State the two principal categories of contributed capital.
- (iii) How do financial services organizations differ from manufacturing companies ?

5. Select the right options :

14

(1) A/An _____ is a device that alters behavior if the _____ indicates the need to do so.

- (a) detector, assessor
- (b) assessor, effector
- (c) effector, assessor
- (d) assessor, detector

(2) _____ is the process of deciding on new strategies while _____ is the process of implementing those strategies.

- (a) Strategy formulation, Management control
- (b) Strategy formulation, Task control
- (c) Strategy Formulation, Interactive control
- (d) Management control, Strategy formulation

(3) Outcome measurements (eg. Increased revenue) are _____ indicators while driver measures (eg. Time Cycle) are _____ indicators.

- (a) Leading, lagging
- (b) Lagging, leading
- (c) Internal, external
- (d) External, internal

(4) Subsidiary managers should **not** be held responsible for _____ effects but they should be held **responsible** for _____ effects.

- (a) translation, economic
- (b) translation, transaction
- (c) transaction, economic
- (d) economic, transaction

(5) _____ is an example of highly individualistic culture while _____ is an example of highly collectivistic culture.

- (a) United States, Saudi Arabia
- (b) Saudi Arabia, United States
- (c) Japan, Singapore
- (d) Singapore, Japan

(6) _____ is an example of highest uncertainty avoidance culture while _____ is an example of longest uncertainty avoidance culture.

- (a) United States, Saudi Arabia
- (b) Saudi Arabia, United States
- (c) Japan, Singapore
- (d) Singapore, Japan

(7) _____ support implementation of strategies and _____ are the basis for the firm to search for new strategies.

- (a) Critical success factors, strategic uncertainties
- (b) Interactive control, strategy
- (c) Strategic uncertainties, critical success factors
- (d) Key performance indicators, strategic uncertainties

_____

@geniusgurukul